

bart anvendelig fællesskabsregel og en national retsregel kun kan opstå på det nationale plan, og at den *kun kan løses af en national domstol*. Det er fællesskabsdomstolens opgave at fortolke traktaterne og tage stilling til gyldigheden og fortolkningen af retsakter fra Fællesskabernes institutioner. Derimod har fællesskabsdomstolen ingen beføjelse til at erklære en national lov for ugyldig. Det er således altid den nationale domstol, der afgør, om og hvorledes den nationale lov skal anvendes i den foreliggende sag. Dette gælder, selv om det efter den fortolkning, som fællesskabsdomstolen har givet af fællesskabsretten, måtte være utvivlsomt, at den nationale lov strider mod fællesskabsretten.

b. Fællesskabsdomstolen har imidlertid i sager, der har været forelagt af en national domstol efter fællesmarkedstraktatens art. 177, haft lejlighed til at udtale sig om, hvorledes konflikten mellem umiddelbart anvendelige fællesskabsregler og nationale lovbestemmelser skal løses efter fællesskabsretten. Den har i disse sager fastslået »*princippet om fællesskabsrettens forrang*«, dvs. at den umiddelbart anvendelige fællesskabsret skal anvendes i enhver medlemsstat, selv om der findes national lovgivning i strid med fællesskabsretten. Princippet blev første gang fastslået i Domstolens afgørelse i sagen »Costa mod ENEL«.¹⁰⁶

Sagens baggrund var den, at en italiensk advokat, Costa, nægtede at betale en el-afgift til det nationale italienske el-selskab, ENEL. Under en sag anlagt ved italiensk domstol om betaling af beløbet, hævdede Costa bl.a., at den italienske lov af 6. september 1962 om nationalisering af al produktion og distribution af elektricitet i Italien, som dannede grundlag for oprettelsen af det nationale el-selskab, var i strid med nogle bestemmelser i fællesmarkedstraktaten. Den italienske domstol forelagde i medfør af fællesmarkedstraktatens art. 177 fællesskabsdomstolen spørgsmålet, om de påberåbte traktatbestemmelser var umiddelbart anvendelige i den forstand, at de tillagde den enkelte borger rettigheder, der skulle tages i betragtning af de nationale domstole.

Den italienske regering påstod sagen afvist fra fællesskabsdomstolen, bl.a. med den begrundelse, at en national domstol ikke kan benytte sig af fremgangsmåden i art. 177, når den for at afgøre sagen ikke skal anvende en trak-

tatbestemmelse, men alene en national lov. Fællesskabsdomstolen afviste den italienske regerings påstand med følgende begrundelse: »Den italienske regering påstår, at fredsdommerens begæring er »absolut utilladelig«, da den nationale domstol, som er forpligtet til at anvende national ret, ikke kan benytte sig af art. 177.

I modsætning til sædvanlige internationale traktater har EØF-traktaten skabt sin egen retsorden, som blev integreret i medlemsstaternes retssystem, da traktaten trådte i kraft, og som er bindende for deres domstole.

Ved at skabe et fællesskab af ubegrænset varighed med egne institutioner og egen retspersonlighed og retsevne, med evne til at repræsentere medlemsstaterne i internationale forhold og især med virkelige beføjelser, der følger af en begrænsning af kompetencen for eller en overførelse af funktioner fra staterne til fællesskabet, har medlemsstaterne, om end kun på begrænsede områder, indskrænket deres suveræne rettigheder og skabt en samling af retsregler, der gælder såvel deres borgere som dem selv.

Integrationen i hver enkelt medlemsstats ret af bestemmelser, der har deres oprindelse i Fællesskaberne, og traktatens bestemmelser og ånd i almindelighed, har som modstykke, at det er umuligt for staterne over for en retsorden, der er accepteret af dem på basis af gensidighed, at give fortrinnet til en ensidig og efterfølgende retsakt, som er i strid dermed.

Virkningen af fællesskabsret kan i realiteten ikke variere fra den ene stat til den anden til fordel for efterfølgende interne love uden at bringe virkeliggørelsen af traktatens mål som fastsat i art. 5 (2) i fare eller give anledning til en forskelsbehandling, der er forbudt i art. 7.

De forpligtelser, man har påtaget sig i traktaten om fællesskabets oprettelse, ville ikke være ubetingede, men alene eventuelle, hvis de kunne påvirkes af de underskrivende staters fremtidige love.

Når retten til at lovgive ensidigt er tillagt medlemsstaterne, er det i medfør af en præcis og speciel bestemmelse (se f.eks. art. 15, 93 (3) og 223-225).

I øvrigt er anmodninger fra medlemsstaterne om undtagelser undergivet godkendel-